

4. Ожиљени лозни калемови

Ожиљени лозни калемови морају бити биљке са једногодишњим циклусом вегетативног развоја, а изузетно и са двогодишњим циклусом вегетативног развоја, произведене вегетативним путем, калемљењем на зрело или калемљењем на зелено, које су један или два вегетациона периода, гајена у прпришту ради ожиљавања.

Спојно мјесто мора бити потпуно срасло, чврсто спојено и анатомски потпуно зрело, без икаквих изражених гука и задебљања фитопатолошког поријекла.

Савијањем основа ластара – вијоке помоћу палца десне руке до 45° не смију се појавити било какве пукотине на спојном месту.

Корјенов систем треба да је развијен и мора да има најмање три добро развијене и правилно распоређене жиле. Дужина сваке жиле мора да износи најмање 20 cm, а дебелина при основу најмање 3 mm у пречнику. Коријен треба да је здрав и неоштећен од било каквих механичких повреда.

Ластар треба да је добро развијен и да на дужини од најмање 30 cm (мјерено од основа) има најмање пет окаца, да је добро сазрео и неоштећен од биљних болести и штеточина, града или других механичких повреда.

Ожиљени лозни калемови произведени методом картонажне технике, морају бити биљке са циклусом вегетативног развоја од два до четири мјесеца послје калемљења на зрело у истој сезони, уз коришћење картонских посуда.

Спојно мјесто мора бити наливено калусом по цијелом ободу без икаквих изражених задебљања.

Корјенов систем у тресету у картонској посуди треба да буде добро оформљен и да има најмање три добро развијене жиле, чији су врхови пробиле зидове посуде из различитих праваца.

Ластар треба да је добро развијен, да на дужини од најмање 10 cm има четири до шест развијених зелених листова и да није оштећен од биљних болести и штеточина или механичких повреда.

III - Садни материјал у штељарству:

1. Неожиле резнице

Неожиљене резнице морају бити дијелови једногодишњих ластара. Оне морају бити потпуно здраве и неоштећене и морају имати два пара добро развијених окаца.

Дужина резнице мора износити од 10 cm до 20 cm. Доњи дио резнице мора бити пресјечен равно и глатко, а вршни дио резнице косо и глатко.

2. Ожиљене резнице

Ожиљене резнице морају бити здраве и неоштећене и морају имати добро развијен корјенов систем. Ожиљена резница мора имати најмање три главна коријена, а дужина сваког коријена мора да износи најмање 15 cm. Поред главних корјенова, ожиљена резница мора имати и пуно ситних жилица. Једногодишњи дио мора имати до два реда окаца и мора бити здрав и неоштећен.

ПРИЛОГ 2.

(Назив произвођача или увозника садног материјала)

ДЕКЛАРАЦИЈА

О КВАЛИТЕТУ САДНОГ МАТЕРИЈАЛА ПОЉОПРИВРЕДНОГ
БИЉА БР. _____ ОД _____ ГОДИНЕ
(уз отпремницу)

за _____ из _____
(назив купца, односно корисника садног материјала)

Назив садног материјала	Врста	Сорт (селекција)	Подлога	Старост	Број снопова	Број комада у снопу	Укупно комада

Рок важења декларације: _____
(јесен–прољеће _____ године)

Садни материјал по овој декларацији одговара прописаним
Нормама квалитета садног материјала пољопривредног биља.
За овај садни материјал увјерење о чистоћи сорте садног
материјала пољопривредног биља издала је овлашћена
институција: _____
(назив овлашћене институције)

Мјесто: _____ Одговорно лице у овлашћеној
Датум: _____ М. П. _____ институцији

1243

На основу члана 77. став 3. Закона о сјему пољопривредног биља ("Службени гласник Републике Српске", бр. 37/09 и 100/11) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12 и 121/12), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде д о н о с и

ПРАВИЛНИК

О МЕТОДАМА ОБРАДЕ ПОДАТАКА ДОБИЈЕНИХ
РЕЗУЛТАТА НА ЕКСПЕРИМЕНТАЛНОМ ПОЉУ,
ОДНОСНО У ЛАБОРАТОРИЈИ У ИСПИТИВАЊУ СОРТЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се параметри на основу којих се добијају подаци испитивања сорти на експерименталном пољу и у лабораторији и методе обраде добијених података.

Члан 2.

(1) Испитивање сорте на огледном пољу, односно у лабораторији врши овлашћена институција (у даљем тексту: извођач огледа).

(2) Извођач огледа из става 1. овог члана мора да докаже да је власник земљишта или да има уговор о закупу земљишта закључен на више година.

(3) Испуњеност услова за обављање послова испитивања сорте из става 1. овог члана рјешењем утврђује министар пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: министар).

Члан 3.

Извођач огледа за испитивање сорти пољопривредног биља утврђује производну и употребну вриједност сорте на основу резултата испитивања одређених битних особина сорте, које се односе на:

- 1) принос зрна,
- 2) квалитет зрна,
- 3) садржај влаге у зрну у моменту жетве,
- 4) отпорност на полијегање,
- 5) отпорност или толерантност на болести и
- 6) толерантност на одређено средство за заштиту биља.

Члан 4.

(1) Поред испитивања из члана 3. овог правилника, за испитивање сорте стрних жита у току вегетације, на једном локалитету, испитује се и:

- 1) проценат презимјелих биљака у хладним коморама и
- 2) у посебном огледу, у условима вјештачке инфекције, отпорност или толерантност на болести: мрежаста пјегавост (*Puccinia graminis*), пепелница (*Erysiphe graminis*), лисна рђа (*Puccinia graminis*) и стабљична рђа (*Puccinia graminis*).

(2) За испитивање квалитета зрна сорте у лабораторији потребан је просјечан узорак од 8 kg зрна, који се добија из свих понављања у микроогледу, а који се узима у првој години испитивања.

(3) Испитивање квалитета зрна врши се тако што се узимају узорци са једног локалитета, док се испитивање квалитета зрна обичне, меке пшенице врши тако што се узимају узорци са два локалитета.

Члан 5.

(1) Сорте кукуруза испитује се на више локалитета (мрежа огледа), а број локалитета за испитивање зависи од намјене и дужине вегетације одређене сорте.

(2) Поред испитивања из члана 3. овог правилника, у посебном огледу, на једном локалитету, испитује се отпорност или толерантност сорте кукуруза на:

- 1) сиву пјегавост листа (*Exserohilum turcicum* или *Helminthosporium turcicum*) и

2) кукурузни пламенац (*Ostrinia nubilalis*).

(3) Када се поред болести и штеточине из става 2. овог правилника појаве друге болести и штеточине, биљежи се вријеме њихове појаве и интензитет оштећења биљака, а по могућности и проценат оштећења биљака.

(4) Сорта кукуруза испитује се у лабораторији тако што се испитује квалитет зрна, односно садржај: протеина, суве материје, уља, целулозе, безазотне екстрактивне материје, тврдог ендосперма зрна, скроба код амилпектинских сорти кукуруза и лизина код високолизинских сорти кукуруза у зрну.

(5) Да би се квалитет зрна из става 4. овог члана испитао у лабораторији, потребно је у посебном огледу, на једном локалитету произвести један килограм зрна кукуруза у контролисаним условима опрашивања (самооплодње).

Члан 6.

(1) Испитивања за соју односе се на разврставање у одговарајућу групу према зрењу, а то су: веома рана (група 000 и 00), рана (група 0), средње рана (група I), средње касна (група II) и веома касна (група III).

(2) Сорта разврстана на начин из става 1. овог члана, ради испитивања, сије се у одређени оглед.

(3) За сорте соје које се испитују на огледном пољу врши се праћење и оцјењивање појаве следећих болести: пламењаче (*Pegonospora manshurica*), бијеле трулежи (*Sclerotinia sclerotiorum*), црне пјегавости – рак стабла (*Diaporthe phaseolorum* var. *caulivora*), бактериозне пјегавости (*Pseudomonas syringae* pv. *glycinea*).

(4) У случају појаве виروزе оцјењује се интензитет појаве те болести у одговарајућем проценту обољелих биљака.

Члан 7.

(1) За испитивање легуминоза у пољу мјерењем утврђује се:

1) принос зелене масе у килограмима по парцели за свако понављање по откосима и

2) проценат суве материје из просјечног узорка за сваку сорту, по откосима, на основу које утврђујемо принос суве материје у килограмима по парцели за свако понављање.

(2) На основу резултата из става 1. овог члана израчунава се принос изражен у килограмима по парцели и у килограмима по хектару за све сорте у огледу.

(3) Сорта се испитује у лабораторији тако што се испитује квалитет крме, односно садржај: сирових протеина, сирове целулозе, суве материје, масти, пепела, БЕМ и влакана.

(4) За испитивање квалитета крме из става 3. овог члана у лабораторији узима се просјечан узорак из свих понављања у микроогледу, по откосима са једне локације.

(5) Просјечан узорак се узима у другој години испитивања, непосредно после кошења, и то из покошене масе са сваке парцеле, односно са сваког понављања по 0,5 kg.

Члан 8.

(1) Извођач огледа по завршеном испитивању сорте на огледном пољу евидентира следеће податке:

1) назив извођача огледа,

2) име и презиме лица одговорног за извођење огледа,

3) локалитет на коме се изводи оглед,

4) тип земљишта и садржај хранљивих материја у земљишту на коме се налази огледно поље,

5) предусјев,

6) обављене агротехничке мјере,

7) податке добијене мјерењем у пољу из чл. 3, 4, 5, 6. и 7. овог правилника, зависно од врсте биља које се испитује и

8) друге податке који утичу на принос испитиване сорте (оштећења од птица, штеточина, природних непогода и друго).

(2) Извођач огледа по завршеном испитивању отпорности или толерантности сорте на болести из члана 4. став 1. тачка 2), члана 5. став 2. и члана 6. став 3. овог правилника евидентира податке о:

1) резултатима таквог испитивања,

2) називу извођача огледа и

3) имену лица одговорног за извођење огледа и локалитет на коме се оглед изводи.

(3) Извођач огледа по завршеном испитивању сорте у лабораторији евидентира:

1) одговарајуће податке добијене испитивањем у лабораторији,

2) назив извођача огледа и

3) име лица одговорног за извођење огледа и локалитет на коме се изводи оглед.

(4) Подаци из ст. 1, 2. и 3. овог члана саставни су дио годишњих и коначних резултата испитивања.

Члан 9.

Извођач огледа који је овлашћен за испитивање сорти на огледном пољу, односно у лабораторији дужан је да достави Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде резултате испитивања.

Члан 10.

(1) У складу са чланом 77. став 2. Закона о сјемени пољопривредног биља, министар формира Комисију за признавање сорти (у даљем тексту: Комисија) која врши обраду годишњих и завршних резултата испитивања добијених на огледном пољу, односно у лабораторији.

(2) Обрада података из става 1. овог члана врши се у складу са општепризнатим математичко-статистичким методама.

(3) Обрада података микроогледа врши се методом анализе варијансе и одговарајућих тестова за оцјену значајности средина, како за једногодишње, тако и за двогодишње податке.

(4) Принос зрна једногодишњих и двогодишњих резултата огледа и принос уља обрађује се на основу анализе варијансе двофакторијалног огледа по плану "потпуно случајног блок-система", а оцјена значајности се израчунава на основу Lsd теста за ниво ризика од 5% и 1% или Dunnett теста за поређење средина третмана са стандардом на нивоу значајности $p = 0,05$ и $p = 0,01$.

(5) За обрачун се користе подаци приноса зрна по понављањима са цијеле парцеле, а за принос уља користе се подаци укупног приноса зрна са обрачунске парцеле по понављањима и садржај уља у процентима.

(6) Поред оцјене значајности из става 4. овог члана, израчунава се и коефицијент варијације (C_v) огледа.

Члан 11.

Послије обраде података, Комисија даје оцјене производне и употребне вриједности сорте, као и њене различитости, униформности и стабилности, а годишње резултате испитивања доставља подносиоцу захтјева.

Члан 12.

Задатак Комисије је да, након разматрања коначних резултата испитивања сорте добијене на огледном пољу, односно у лабораторији и оцјене производне и употребне вриједности сорте (VCU тест), достави министру своје мишљење, са приједлогом за признавање или одбијање захтјева за признавање сорте.

Члан 13.

На основу коначних резултата испитивања сорте, а на приједлог Комисије, министар доноси рјешење о признавању сорте или о одбијању захтјева за признавање сорте.

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 12.03-052-5776/14

14. августа 2014. године
Бања Лука

Министар,
Др Стево Мирјанић, с.р.